

Lluís Quintana. Art i blasfèmia

14.05.2019 Ramon Mir. Barcelona.

Comparteix a Twitter

Comparteix a Facebook

Un fet aparentment intranscendent ocorregut durant la república veneciana al darrer terç del segle xvi motiva el professor **Lluís Quintana** per oferir-nos **Art i blasfèmia** (**Fragmenta Editorial**, 2019), un assaig erudit i entretingut on investiga i furga en tot un ventall de temes que interpel·len a diferents categories.

— 'Cena a casa di Levi', del pintor Paolo Caliari, 'Il Veronese'.

L'episodi és descobert per **Armand Bascher** el 1852 mentre recerca en l'Archivio Generale Veneto. El 18 de juliol del 1573 —tres mesos després d'acomplir un encàrrec dels dominics per substituir una pintura del Ticià cremada el 1571 al monestir de Santi Giovanni e Paolo—, el pintor **Paolo Caliari**, anomenat 'Il Veronese', compareix davant del tribunal de la Inquisició de la Serenissima Signoria en un tràmit d'audiència acusat, possiblement, de blasfèmia o, potser —tot i que més improbable—, de propaganda herètica o d'impietat.

Interpretem, avui, que la Inquisició podria considerar una transgressió “el creuament de línies entre el sagrat i el profà de manera inapropiada”, seguint la referència que l'autor fa de la definició de blasfèmia de **S. Brent Plate**, com també de **Mircea Eliade**, autor d'*El sagrat i el profà*. Molt probablement el Tribunal estava constituït pels mateixos dominics, cosa que, si fos certa, ampliaria el ventall del debat. El quadre executat a la manera del Veronese i modelat segons les cerimònies oficials venecianes és una fusió de la glòria del poder temporal i el triomf de Jesús, fet que —diu Quintana— satisfia la Serenissima, però provocava la reprovació d'una part dels clergues. Formalment, Veronese oblida el Mantegna més adscrit a la voluntat de transmetre la contemporaneïtat de l'acció i vesteix els personatges a la manera ducal amb una saturació de l'espai, *la grande adunata* que recorda l'*horror vacui*. Dies després, el tràmit davant del tribunal és solucionat enginyosament amb la incorporació d'una inscripció a manera de títol, que desplaça les imatges a un context diferent, amb el consegüent vistiplau del tribunal, i així Veronese evita la incorporació de la Magdalena rentant els peus de Jesús en substitució d'un gos situat al bell mig de la pintura.

Cinc segles és prou temps per esborrar tot senyal i tota petjada. Aquest buit temporal és el que permet a l'autor especular des del temps present amb

Ramon Mir

Artista pintor

Celebra al Vinseum el Dia Internacional dels Museus

2019

#DIM2019

+ LLEGITS

- És amb la literatura que entra més vida a les aules

- 1 Els deu errors més freqüents en català

- 2 Les de l'Hoquei. Entrecuixos, pantalles de mòbil i pits a l'aire

- 3 Els 10 calcs més necis en català

- 4 FAQS. Sala-i-Martin i l'independentisme fràgil

- 5 Teatre a 1,50 €

- 6 La cambra de les meravelles

- 7 Qui ve, qui ve a destorbar el son?

- 8 Art for Change, creació i inclusió social

escenaris contingents. Quintana encerta quan diu que la visió de l'espectador no és intemporal en l'evidència d'un món per nosaltres ja molt distant.

La conjuntura històrica és molt àmplia, el món s'ha engrandit amb la perspectiva atlàntica concedida a Portugal i Castella mentre els otomans han reduït el mar interior. Tot i això, l'assaig es concentra en el camp de la relació diplomàtica de la immediata Contrareforma després del *Concilium Tridentinum* (1545-1563), la reacció a la Reforma luterana per part de l'Església vaticana –el sagrat– i al moment manierista de la pintura veneciana –el profà–, dos àmbits que confluiran immediatament en l'exuberància del Barroc de Roma, que s'escapa volgudament d'aquest estudi.

La pintura és un *cenaculo* que es troba avui a la Galeria de l'Acadèmia de Venècia amb el títol –impostat– de *Convito in casa di Levi*. Val a dir que les cenes en els refectoris eren recurrents abans d'Il Veronese (memorem que *Il Cenaculo Viciano* és del 1490). De fet, a la mateixa Venècia hi recordem la de la Chiesa de la Pietà amb un sopar de **Moretto** de dimensions considerables (303 x 596) pintat el 1544 i titulat avui com a *Convito in casa di Simone fariseo*. El mateix Veronese en té diverses pintades abans: dos Noces de Canà, la molt coneguda del Louvre, feta el 1563 i requisada per Bonaparte, situada de *contraposto* a la Gioconda, i la de Dresden; la de Simó Fariseu a la Galeria Sabauda de Torí; la del refectori del convent de Sant Sebastiano (1570) o la de la Pinacoteca de Brera (1570), on també apareixen gossos mentre una dona renta els peus a Jesús al costat esquerre, segurament la Magdalena. És a dir, són pintures que precedeixen la que és motiu d'aquest assaig i en les quals també apareixen figures objecte de rebuig per la Inquisició de la Serenissima, cosa que fa pensar en motivacions alienes a l'oficial. Tot i això, Quintana no entra massa en consideracions d'aquests tipus i se centra en l'episodi concret del quadre.

Veronese es reconeix per la sumptuositat de les vestimentes, les quadratures urbanes, l'esplendorosa coloració amb la incorporació del seu verd "veronès", uns paraments substanciosos i unes figures femenines que, per ser precisos, no inviten al recolliment i l'abstinència. Sembla aleshores que les relacions de la República amb els Estats Pontificis, territorialment separats pels Gonzaga i Ferrara, haurien, diplomàticament, convingut alguna manifestació amical després de Trento en la reacció de replegament de les fastuositats eclesials. D'aquí ve que l'autor deixi al lector la capacitat de discernir si l'explicació més possible és la més probable. Posar un títol al quadre, quan la majoria dels fidels no sap encara llegir, no sembla res més que una bona solució conciliadora.

L'assaig és molt més que el reflectit aquí i connecta amb interessants episodis i estudis com ara el Laocont, el poder de la paraula sobre de la imatge, el títol, el llenguatge pictòric, l'evocació i comprensió del quadre, l'ineludible **Panofsky** i un etcètera considerable. Abans, d'un llibre com aquest en dèiem *une petite joie*.

Etiquetes:

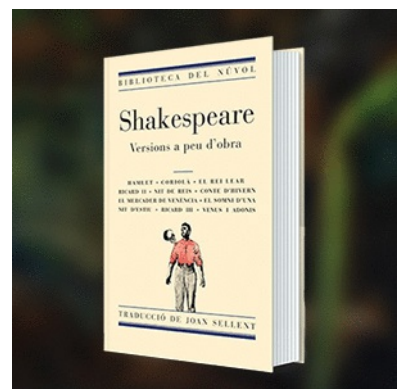
• Art i blasfèmia • Fragmenta Editorial • Lluís Quintana

Comparteix a Twitter • Comparteix a Facebook

Subscriu-te a la Newsletter

correu electrònic

ENVIAR

Fes-te subscriptor i gaudiràs de molts avantatges

LLIBRES · SORTEJOS · TEATRE · CURSOS

ARTICLES DESTACATS

Barcelona Poesia: poesia
contra tot

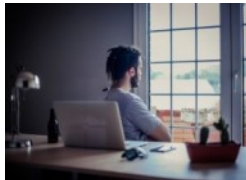
De què s'alimenta un
museu?

Freud i el 155

Els 10 cales més necis en
català

Dietari d'un oficinista
antisistema: l'amor

Les de l'hoquei. Una
sèrie cridada a ... important
important

Deixa un comentari

L'adreça electrònica no es publicarà. Els camps necessaris estan marcats amb *

Comentari

Enviar

Nom

Correu electrònic

Lloc web

Seccions

[Calàndria](#)

[Punt de llibre](#)

[Homo Fabra](#)

[El Web Negre](#)

[L'Apuntador](#)

[Cast@fiore](#)

[Pantalles](#)

[Galleries](#)

[Sa Il·lustríssima](#)

[Arxipèlag](#)

Capçaleres

[Serra d'Or](#)

[La ruta del jazz](#)

[Libelista](#)

Xarxes

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[Youtube](#)

[Pinterest](#)

[Instagram](#)

+Cultura

[Barcelona Clàssica](#)

[El Culturista](#)

[Ara Llegim](#)

[Ara Play](#)

[Surt de casa](#)

[Teatre Barcelona](#)

[Betes i Clicks](#)

[Entreacte](#)

[Recomana](#)

[La Lectora](#)

[Mirador de les arts](#)

[El temps de les arts](#)

[Catorze](#)

NÚVOL

el digital de cultura

Subscriu-te a la Newsletter

correu electrònic

ENVIAR

[Qui som](#) | [Publicitat](#) | [Avis legal](#) | [Contacte](#) | [Política de privacitat](#) | [Normes de participació](#) | [Núvol als mitjans](#) | [Subscriu-te a Núvol](#)

Copyright © Núvol.com 2019
Disseny Web: iEstrategic

Amb la
col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència